

Türkiye’de Kütüphanecilik Arşivcilik ve Dokümantasyon-Enformasyon Anabilim Dallarının/Bölemlerinin Tercih Edilme Eğilimleri: 1988-1991

Bülent Yılmaz*

Hocam, Prof. Dr. İlhan Kum’a.

(Geçen sayıdan devam)

Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarının/Bölemlerinin Tercih Yüzdeleri.

Yıllar	A.Ü.			H.Ü.	İ.Ü.			M.Ü.
	K	A	DE	K	K	A	DE	A.
1988	09	X	X	09	09	05	X	07
1989	08	06	X	09	10	04	X	05
1990	11	05	06	11	11	04	05	05

Tablo 6: Üniversitelerdeki Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarının/Bölemlerinin Tercih Yüzdeleri (1988-1990).

Kaynak: ÖSYM

X : Boş

Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarının/Bölemlerinin ÖYS’ndaki tercih yüzdelerini veren Tablo 6 incelendiğinde, 1988 yılında Kütüphanecilik Anabilim Dalı’nın 3 üniversitedeki tercih yüzdesinin aynı olduğu (09), ancak bunun, 1989 yılında değiştiği ve tercih yüzdesinin her 3 üniversitede de farklı olduğu görülmektedir. Arşivcilik Anabilim Dalı/Bölümü için 1988 yılında iki, 1989 yılında ise üç üniversitemiz farklı tercih yüzdesi uygulamıştır.

* H.Ü. Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü Araştırma Görevlisi

Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarının/Bölümlerinin Öğrenci Seçmede Uyguladığı Puan Türleri

Yıllar	A.Ü.			H.Ü. K	İ.Ü.			M.Ü. A
	K	A	DE		K	A	DE	
1988	TS	X	X	TS	TS	TS	X	TS
1989	SOS	TS	TS	SOS	SOS	TS	X	TS
1990	SOS	TS	TS	SOS	SOS	TS	TS	TS
1991	SOS	TS	TS	SOS	SOS	TS	TS	TS

Tablo 7: Üniversitelerdeki Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarının/Bölümlerinin Öğrenci Seçmede Uyguladığı Puan Türleri (1988-1991).

Kaynak: ÖSYM

X : Boş

Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarının/Bölümlerinin öğrenci seçmede uyguladığı puan türlerine bakıldığında, bu dönemde üniversitelerin aynı anabilim dallarının/bölümlerinin, öğrenci seçmede aynı puan türünü uyguladığı görülmektedir. Kütüphanecilik Anabilim Dalı 1989 yılında TS puan türünden, SOS puan türüne geçmiştir. İncelenen dönemde Kütüphanecilik ile diğer iki bilim dalının, farklı puan türleri ile öğrenci seçtiği görülmektedir.

Bu bölümde Değerlendirme açısından TS ve SOS puan türlerinin içeriklerinin açığa kavuşturulması gerekmektedir. Bu içerik şöyle açıklanmaktadır:

	Matematik Standart Puanı	Türkçe Standart Puanı	Sosyal Bil. Standart Puanı	Ortaöğretim Başarı Puanı
TS Puan Türü	0.5	2.9	2.9	0.8
SOS Puan Türü	1.3	1.9	3.1	0.8

Kaynak: ÖSYM

Görüldüğü gibi TS puan türü ile SOS puan türü arasında Matematik, Türkçe ve Sosyal Bilimler Standart puanları açısından bazı farklılıklar bulunmaktadır. SOS puan türünde, Matematik standart puanının ağırlığı, T-S puan türüne göre daha fazla iken, T-S puan türünde, Türkçe ve Sosyal Bilimler standart puan ağırlıkları, SOS puan türüne göre daha fazladır.

Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarındaki/Bölümlerindeki Öğrenci Puan Ortalamaları

ÖYS'nda bu anabilim dallarına girmeye hak kazanan adayların puan ortalamalarına ilişkin tablo aşağıdadır.

Yıllar	A.Ü.			H.Ü.	İ.Ü.			M.Ü.	Genel Ortalama		
	K	A	DE	K.	K	A	DE	A.	K	A	DE
1988	416	X	X	416	417	433	X	423	416	428	X
1989	429	446	448	427	425	456	X	448	427	450	448
1990	429	447	447	425	426	453	444	448	426	449	445
1991	425	451	447	423	424	455	448	450	424	452	447

Tablo 8: Üniversitelerdeki Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarına/Bölümlerine Yerleştirilen Adayların Puan Ortalamaları (1988-1991).

Kaynak: ÖSYM

X : Boş

Tablo 8'de görüldüğü gibi, Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarına/Bölümlerine yerleştirilen adayların puan ortalamalarında üniversitelere ve yıllara göre belli oranda farklılıklar sözkonusudur. İncelediğimiz dönemdeki gelişim seyrine bakıldığında, puan ortalamalarında özellikle T-S puan türünden SOS puan türüne geçilen 1989 yılında, Kütüphanecilik Anabilim dalında, her üç üniversitede de önemli sayılabilecek bir yükseliş vardır. Bunun dışında dikkati çeken bir nokta da, incelenen dönem ve üniversitelerde, puan türü farklı olan Kütüphanecilik Anabilim Dalı'nın diğer iki anabilim dalına/bölüme göre daha düşük bir puan ortalamasına sahip olmasıdır.

Sözü edilen bu üç anabilim dalına/bölüme ilişkin istatistiksel nitelikteki değerlendirmeyi tercih edilme ve yerleştirilme bazında ayrıntısıyla sürdürmek olanaklıdır. Ancak, bir makale çerçevesinde bu çok güçtür. Bu nedenle, bir sonraki bölümde ortaya konan sonuç ve önerilerin, bir makalenin boyutlarını aştığı için burada verilemeyen 10 tablonun değerlendirilmesini içerecek biçimde oluşturulduğunu belirtmek istiyoruz.**

** Bu tablolar yazardan sağlanabilir.

Sonuç ve Öneriler

Sonuç

Buraya kadar genelde sayısal veriler temelinde yapılan değerlendirmelerle, ülkemizdeki Kütüphanecilik, Arşivcilik ile Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarına/Bölümlerine yönelik incelenen dönem ve çalışmamız çerçevesinde şu sonuçlar elde edilmiştir:

- 1- İncelenen dönemde, Öğrenci Yerleştirme Sınavı'nda Türkçe -Sosyal (T-S) ve Sosyal (SOS) puan türü ile öğrenci alan yükseköğretim kurumlarını tercih eden tüm adaylar içinde, Kütüphanecilik Anabilim Dalı'nı tercih eden adayların oranı anlamlı düzeyde düşmüştür. Arşivcilik Anabilim Dalı'nı/Bölümünü tercih edenlerin oranında anlamlı bir değişiklik olmamış, Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı'nı tercih edenlerin oranı artmıştır. Diğer bir deyişle, incelenen dönemde Kütüphanecilik Anabilim Dalı'na olan istekte azalma, Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı'na olan istekte artış vardır. Arşivcilik Anabilim Dalı'na/Bölümü'ne olan istekte anlamlı bir değişiklik (azalmaya karşın) yoktur. Kısaca, tercih edilme açısından Kütüphanecilik Anabilim Dalı için olumsuz bir gelişme eğilimi sözkonusudur.
- 2- İncelenen dönemde, T-S ve SOS puan türü ile öğrenci alan yükseköğretim kurumlarına yerleştirilen tüm adaylar arasında, Kütüphanecilik Anabilim Dalı'na yerleştirilen adayların oranında azalma olurken, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarına/Bölümlerine yerleştirilen adayların oranı artmıştır.
- 3- İncelenen dönemde, Kütüphanecilik Anabilim Dalı'na girmek isteyen tüm adaylar içinde, A.Ü. DTCF Kütüphanecilik Anabilim Dalı'nı tercih eden adayların oranı düşmüş, H.Ü.E.F. Kütüphanecilik Anabilim Dalı ile İ.Ü.E.F. Kütüphanecilik Anabilim Dalı'nı tercih eden adayların oranı yükselmiştir.
- 4- İncelenen dönemde, Arşivcilik Anabilim Dalı'na/Bölümü'ne girmek isteyen tüm adaylar içinde, A.Ü. DTCF Arşivcilik Anabilim Dalı'nı tercih edenlerin oranında artış, İ.Ü.E.F. Arşivcilik Bölümü ve M.Ü.F.E.F. Arşivcilik Bölümü'nü tercih eden adayların oranında düşüş vardır.
- 5- İncelenen dönemde, A.Ü. DTCF Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı'na girmek isteyenlerin oranı yükselmiştir.

- 6- Bir üniversitede, yeni bir Arşivcilik ya da Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı/Bölümü açıldığında, diğer üniversite/üniversitelerdeki aynı anabilim dallarının/bölümlerinin tercih edilme oranı/oranları düşmektedir.
- 7- Bu dönemde, incelenen anabilim dalları/bölümleri için öngörülen genel kontenjanlarda, genelde bir artış eğilimi gözlenmektedir.***
- 8- Ayrı üniversitelerdeki Kütüphanecilik Anabilim Dallarının öğrenci seçmede farklı tercih yüzdesi uygulayabildiği görülmektedir.
- 9- İncelenen dönemde Kütüphanecilik Anabilim Dalı ile Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarını/Bölümleri farklı puan türü ile öğrenci almıştır.
- 10- İncelenen dönemde, Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarına/Bölümlerine yerleştirilen öğrencilerin puan ortalamalarında, üniversitelere ve yıllara göre farklılıklar bulunmaktadır. Üç üniversitedeki Kütüphanecilik Anabilim Dallarını arasında, bu anabilim dalına giren adayların puan ortalamaları açısından anlamlı bir farklılık yoktur.
- 11- İncelenen dönemde, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarının/Bölümlerinin iki üniversitede öğretime başlamasıyla birlikte, Kütüphanecilik Anabilim Dalı’nda uygulanan puan türü değişmiş, puan ortalaması yükseltilmiştir. Farklı puan türü ile öğrenci alan Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarına /Bölümlerine giren öğrencilerin puan ortalamaları, Kütüphanecilik Anabilim Dalı’na göre daha yüksektir.
- 12- Ülkemizde Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarının/Bölümlerinin öğretime başlamasıyla, Kütüphanecilik Anabilim Dalı’nı tercih edenlerin oranı düşmüştür. Bu sonuç, “diğer iki anabilim dalında/bölümde öğretime başlanması, Kütüphanecilik Anabilim Dalı’nın tercih edilme durumunu etkilemiştir” biçiminde de ifade edilebilir.
- 13- İncelenen dönemde, her üç anabilim dalında da/bölümde de 1-4, 5-16 ve 17-18 tercih aralıkları, yoğunlukları açısından önemli farklılıklara sahiptir. Ancak, her üç üniversitenin ilgili anabilim dallarına/bölümlerine 1-4, 5-16 ve 17-18 tercih aralıkları ile girmek isteyen ve yerleştirilen adayların oranlarında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

***

Lise birincisi kontenjanları dikkate alınmamıştır.

- 14- İncelenen dönemde Kütüphanecilik Anabilim Dalı'nı isteyerek (1-4) tercih eden adayların oranı yükselmiştir. Ancak, aynı dönemde Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarını/Bölümlerini isteyerek tercih edenlerin oranı hem kendi içinde, hem de Kütüphanecilik Anabilim Dalı'na göre daha fazla bir artış göstermiştir. Bunun yanı sıra, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarına/Bölümlerine ilk tercih ile girmek isteyenlerin oranı Kütüphanecilik Anabilim Dalı'na göre daha yüksektir ve bu yıllara göre artmıştır.
- 15- Ülkemizdeki Kütüphanecilik Anabilim Dalı'na yerleştirilen adaylar içinde, bu anabilim dalını isteyerek seçenlerin, incelenen dönemde belli oranda arttığı görülmektedir. Ancak bu oran Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarında/Bölümlerinde daha yüksektir.
- 16- Önceki iki maddede ortaya konan sonuçlara dayalı olarak bir sonuç elde etmek olanaklıdır. Gerek genelde, gerekse incelenen anabilim dallarının bulunduğu üniversiteler bazında, tercih oranı yükseldiğinde bu anabilim dallarına isteyerek giren öğrencilerin oranı düşmekte; tercih oranı düşdüğünde, bu anabilim dallarına isteyerek girenlerin oranı yükselmektedir. Örneğin; incelenen dönemde Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarını/Bölümlerini tercih oranı yükselmiş, oysa bu anabilim dallarına/bölümlerine isteyerek girenlerin oranı düşmüştür. Kütüphanecilik Anabilim Dalı'nda ise, tercih oranı düşmesine karşın isteyerek girenlerin oranı yükselmiştir.
- 17- İncelenen dönemde A.Ü. DTCF Kütüphanecilik Anabilim Dalı'nı isteyerek tercih edenlerin oranı artarken, diğer iki üniversitemizdeki Kütüphanecilik Anabilim Dalı'nı isteyerek tercih edenlerin oranı düşmüştür. Aynı ilişki ilk tercih konusunda da bulunmaktadır.
- 18- İncelenen dönemde Arşivcilik Anabilim Dalını/Bölümünü isteyerek tercih edenlerin oranı her üç üniversitemizde de anlamlı oranda artmıştır.
- 19- İncelenen dönemde A.Ü. DTCF Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı'nı isteyerek tercih edenlerin oranı yükselmiştir.
- 20- İncelenen dönemde, A.Ü. DTCF Kütüphanecilik Anabilim Dalı'na isteyerek girenlerin oranında yıllara göre bir dalgalanma sözkonusu iken, diğer iki üniversitemizdeki Kütüphanecilik Anabilim Dalı'nda yıllara göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Ancak, dönem ortalaması itibariyle A.Ü. DTCF Kütüphanecilik Anabilim Dalı'na isteyerek giren adayların oranı, diğer iki üniversitemize göre daha yüksektir.

- 21- İncelenen dönemin son üç yılında Kütüphanecilik Anabilim Dalı’na 1.tercih ile giren aday bulunmamaktadır.
- 22- İncelenen dönemde, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarına/Bölümlerine isteyerek girenlerin oranı (düşme eğilimine karşın) Kütüphanecilik Anabilim Dalı’na göre daha yüksektir.
- 23- Bu dönem ve incelenen anabilim dallarına ilişkin elde edilen kuramsal sonuçlardan bir tanesi de; anabilim dallarının/bölümlerin genel kontenjanları ve tercih yüzdeleri ile bu anabilim dallarına/bölümlere isteyerek giren adayların oranı arasındaki ilişkidir. Buna göre; ilgili anabilim dalı/bölüm genel kontenjanını azaltıp, tercih yüzdesini düşürdüğünde (10’dan 0.9’a vb.) o anabilim dalına isteyerek girenlerin oranı yükselmektedir. Ya da genel kontenjan artıp, tercih yüzdesi yükseltildiğinde, anabilim dalına isteyerek girenlerin oranı azalmaktadır. İncelenen dönem ve anabilim dallarında/bölümlerde bu ilişkinin varlığı görülmektedir.
- 24- Buraya kadar sıralanan sonuçlarla ortaya konan; Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarına/Bölümlerine ilişkin tercihlerin, gerek genelde, gerekse özelde (yıllar ve üniversiteler) azalış ya da artışlarında, şu nedenlerin varlığı ileri sürülebilir:
- a) Anabilim dallarının/bölümlerin farklı puan türü, puan yüzdesi ve kontenjan ile öğrenci almaları.
  - b) Ayrı üniversitelerdeki aynı anabilim dallarının/bölümlerin farklı puan türü, yüzdesi ve kontenjan ile öğrenci almaları.
  - c) Üniversitenin ve o üniversitenin bulunduğu yerin aday için önemi ve uygunluğu; üniversitenin prestiji.
  - d) İncelenen anabilim dallarının/bölümlerin kamuoyundaki görüntülerinin çeşitli nedenlerden dolayı farklı olması ve bunun adaylara etkisi.
  - e) Adayların anabilim dalları/bölümleri hakkında gerçekten bilgi sahibi olmaları.

Önceki maddelerde sıralanan sonuçların bu nedenler (başka nedenler eklenebilir) ışığında bir temele oturtulması, değerlendirmeyi daha sağlıklı, somut ve ayrıntılı kılacaktır. Bunu bir örnekle şöyle açıklayabiliriz: 1989 yılında İ.Ü.E.F. Kütüphanecilik Anabilim Dalı’nın tercih yüzdesi “10”, genel

kontenjanı "80" iken; A.Ü.DTCF Kütüphanecilik Anabilim Dalı'nın tercih yüzdesi "8" ve genel kontenjanı "20"dir. Bu durumda İ.Ü.E.F. Kütüphanecilik Anabilim Dalı'nın tercih edilme olasılığının yüksek olacağı söylenebilir. Bu iki üniversitenin aynı anabilim dallarının tercih edilmelerindeki farklılık bu örnekte ancak bu temelde açıklığa kavuşmaktadır. Kuşkusuz, sıralanan ve bunlara eklenebilecek tüm sonuçların böyle temeller ışığında ele alınması bir başka çalışmanın konusudur.

25- Ülkemizde, incelenen dönemde, her üç anabilim dalı da/bölüm de puan türü, tercih yüzdesi ve genel kontenjanı bir yükseköğretim kurumuna girmede uygun olduğu için tercih edilmiştir. Bu tercih niteliğinde yıllara ve üniversitelere göre anlamlı bir değişim görülmemektedir. Bir başka deyişle, öğrenciler her üç anabilim dalına da/bölüme de istemeden gelmektedirler.

Öneriler

Ülkemizde, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarının/Bölümlerinin açılması ve öğretime başlanması sürecine ilişkin genel görünüm, ne yazık ki, ortaya olumlu bir tablo koyamamaktadır. Gerekli ön hazırlık ve planlama yapılmadan, öğretimi yürütecek yeterli öğretim elemanı istihdam edilmeden ve yetiştirilmeden, öğretimin gerektirdiği sınıflar ve donanım sağlanmadan açılan yeni anabilim dallarına/bölümlere ilişkin sorun oldukça boyutludur. Kuşkusuz, sorunun çözümü sadece bu anabilim dallarındaki/bölümlerdeki yetkili öğretim üyelerinin çabalarında aramak gerçekçi bir tutum olmayacaktır. Yukarıda da belirtildiği gibi sorun çok boyutludur. Ancak, bu çalışmada elde edilen sonuçlar çerçevesinde, incelenen anabilim dallarının geleceğine yönelik genel önerilerde bulunmak çalışmanın amacına uygun düşmemektedir. Bunun yerine, sorunun incelenen parçasına ilişkin önerileri sıralamayı; böylece genel önerilere yönelik ipuçlarının ortaya çıkmasına katkıda bulunmayı yeğlemekteyiz. Kısaca sıralamak gerekirse;

1. Ülkemizin toplumsal, ekonomik, kültürel ve teknolojik gelişimindeki üretim sürecinde giderek daha fazla önem kazanacağı öngörülen "bilgi"nin iletimini kendine konu edinen bu üç anabilim dalının/bölümünün, içinde bulunulan zamanda ve gelecekteki gelişim eğilimini belirlemek ve denetleyebilmek açısından benzer çalışmaların ayrıntılı biçimlerini artırmak gerekmektedir. Sonuçlar bölümünün son maddesinde de dile getirilen örnek, ayrıntılı bir çalışmaya ilişkin ipuçlarını vermektedir. Ancak, bu türden çalışmaların yararlarını genişletebilmek, bu çalışmaları, "ortak çalışma" niteliğine dönüştürebilmekle olanaklı görünmektedir.

2. İncelenen anabilim dallarının/bölümlerin küçük farklılıklar taşımalarına karşın, aynı bilgi alanının parçaları olmaları gerçeğinden hareketle, farklı puan türleri ve tercih yüzdeleri ile öğrenci almalarının varsa gerekçeleri ortaya konmalı; eğer bu gerekçeler yoksa, aynı puan türü ve tercih yüzdesi ile öğrenci almaları gerektiği kabul edilmeli ve bu yönde ortak bir çaba harcanmalıdır. Diğer bir deyişle ve daha yalın olarak şu sorular yanıtlanmalıdır:
- Aynı bilgi alanının parçaları olan bu anabilim dalları/bölümleri farklı puan türü ve tercih yüzdesi ile öğrenci almaktadır. Neden?
  - Bu anabilim dallarının/bölümlerin aynı puan türü ve tercih yüzdesi ile öğrenci almaları bilimsel ve kuramsal anlamda daha doğru değil midir?
3. Dünyada ve ona bağlı olarak ülkemizdeki teknolojik değişimin niteliği ve hızı, incelediğimiz bilim dalları ve mesleklerinin (Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon) gelecekte, bilgi ve iletişim teknolojileri ile olan ilişkilerinin bugünkünün çok ilerisinde bir boyuta ulaşacağını göstermektedir. Diğer bir deyişle, bilgi ve iletişim teknolojileri, incelediğimiz bilim dalları ve meslekleri için gelecekte çok daha büyük bir gereksinim ve vazgeçilmez-gözardı edilemez bir parça olacaktır. Böyle bir gelişme ise, bu mesleklerde çalışanların teknik bilgi ve yeteneklerinin mutlaka yükseltilmesini gerektirecektir. İşte bu gereksinimi karşılamak üzere ve bir önlem olarak çalışmamız çerçevesinde sunulabilecek bir diğer öneri de; bu anabilim dallarının/bölümlerin, ÖYS'nda Matematik(M), Fen(F), ya da Türkçe-Matematik(TM), puan türlerinden birisi ile öğrenci alma yönünde çaba harcanmasıdır. Bu puan türleri ile alınan öğrencilerin teknik bilgi ve yeteneklerinin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi çok daha kolay ve doyurucu olacak, bu da, bu anabilim dalları/bölümlerin ve mesleklerin düzeylerini yükseltecek, kendilerini, teknolojik değişime uydurmalarını kolaylaştıracaktır.
4. Bilindiği gibi, inceleme sonucunda, bu anabilim dallarının/bölümlerin genel kontenjanları azaltılıp, tercih yüzdeleri düşürüldüğünde, anabilim dallarına/bölümlerine yerleştirilen adaylar içinde isteyerek girenlerin oranı yükselmektedir. İşte, en azından bu istekliliği ve dolayısıyla eğitimdeki verimliliği artırmak amacıyla genel kontenjanları azaltmanın ve tercih yüzdelerini düşürmenin koşulları yaratılmaya çalışılmalıdır.
5. Anabilim dallarına/bölümlere gelen öğrencilerin, gerek üniversitedeki eğitimlerinde ve gerekse eğitim sonrası mesleki yaşamlarında verimliliği artırmanın önemli koşullarından birisi olarak kabul ettiğimiz "isteklilik"

durumunun yaratılması ve geliştirilmesi için, incelenen üniversitelerdeki anabilim dalları/bölemleri, programlarını gelecekte ortaya çıkacak olası gereksinimleri en üst düzeyde karşılama anlayış ve kaygısıyla ve ortak çalışmalarla değiştirmeli ve zenginleştirmelidirler. Ders programları, dolayısıyla nitelikleri itibariyle çekici olamayan anabilim dal'arının/bölemlerin isteyerek tercih edilme oranları giderek azalacaktır.

6. Adayları ÖSYS'larına girmeden önceki süreçte, bu anabilim dalları/bölemler ile ilgili bilgilendirmenin yolları araştırılmalı ve yaratılmalıdır. Bu anabilim dalları/bölemler hakkında ayrıntılı bilgiye sahip kılınan adaylar bilinçli seçim yapacaklar ve bu anabilim dallarını tercihlerinde isteklilik oranları yükselecektir. Anabilim dalları/bölemler tarafından hazırlanacak el kitabı vb. kaynakların Milli Eğitim Bakanlığı aracılığıyla okullara ve piyasaya dağıtılması, adayları sözü edilen konuda bilgilendirmenin bir yolu olarak düşünülebilir.

Kuşkusuz, burada bir parantezle belirtilmesi gereken önemli nokta şudur: Bu anabilim dallarına/bölemlere olan istekliliği artırmanın yolları araştırılırken, bunun en önemli önkoşulunun (belki de temel koşulunun) incelenen anabilim dallarının/bölemlerin ekonomik ve toplumsal statülerinin yükseltilmesi olduğu gözden uzak tutulmamalıdır. Aneak, bu temel koşulun sağlanamamış olması diğer yolların yetersizliğini ve gereksizliğini göstermez.

Çalışmayı bitirmeden belirtilmesini zorunlu gördüğümüz bir başka nokta da şudur: Evrensel bazdaki üretim sürecinde "bilgi"ye ilişkin yaşanan hızlı nicel değişim, ülkemizde de "bilgi"nin üretimi ile yeni bilgi alanlarını (bilim) ortaya çıkarmış ve üniversitelerde bu kaynaklara yönelik anabilim dallarının/bölemlerin kurulmasına neden olmuştur. İçinde bulunduğumuz aşama, bu anabilim dallarının/bölemlerin gelişmelerinin birbirlerini bütünleyici ve geliştirici olabilmesi ve bütünsellik aracılığıyla da ülkemizdeki bilgi iletiminin (ülkeiçi ve ülkelerarası) sağlıklı kılınması koşullarını yaratmanın başlangıç aşamasıdır. Bu aşama iyi irdelenmelidir. Bu aşamada yapılanlar ve yapılmayanlar, bu konuda, gelecekteki yapı ve eğilimi belirleyecektir. Gelecekte, bu yapı ve eğilimin niteliğinden sorumlu tutulacakların başında, hiç kuşkusuz kütüphaneciler gelecektir.

Kaynakça

- Artukoğlu, Adil. (1979) "Türkiye'de Kütüphanecilik Eğitimine Genel Bir Bakış", Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, 28, 1/2, 1-11.ss.
- Bahşişoğlu, Hatice. (1968) "Kütüphanecilik Öğrencilerinin Kütüphanecilik Bölümünü Seçme Nedenleri ve Kütüphanecilik Mesleğine Yaklaşımları" (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara, Hacettepe Üniversitesi.
- Baysal, Jale. (1990) "Kütüphanecilik Bölümlerinde Ders Programları" Prof. Dr. Osman Ersoy'a Armağan. Ankara, Türk Kütüphaneciler Derneği, 36-42.ss.
- Erdoğan, Phyllis Lepon. (1977) "Türkiye'deki Kütüphanecilik Mezunlarının Uğraşları ve Statüleri" (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara, Hacettepe Üniversitesi.
- Ersoy, O. ve Berin U. Yurdadoğ. (1963) "Education for Librarianship Abroad in Selected Countries: Turkey" Library Trends, 12, 2, 205-210.ss.
- Gelfand, Morris A. (1975-76) "Library Education in Hacettepe University" (Technical Report. RP/4.221.3). Paris, UNESCO.
- Gürdal, Oya. (1990) "Kütüphanecilik Eğitim Planlaması:I". Ankara: Türk Kütüphaneciliği, 4, 2, 73-82.
- Gürdal, Oya. (1990 a) "Kütüphanecilik Eğitim Planlaması:II". Ankara: Türk Kütüphaneciliği, 4, 3, 127-134.
- Gürdal, Oya. (1990) "Kütüphanecilik Eğitim Planlaması:II". Ankara: Türk Kütüphaneciliği, 4, 4, 175-178.
- Kum, İlhan. 1970 "Türkiye'de Kütüphanecilik Eğitimi (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Kum, İlhan. (1979) "Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde Yürütülen Lisans Programı". Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, 28, 4, 171-177.
- Kum, İ. ve P.L. Erdoğan. (1980) "Turkish Library Development". Unesco Journal of Information Science, Librarianship and Archives Administration, 2, 4, 252-256.ss.
- ÖSYM. (1988) Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı 1988. İkinci Basamak Sınav Kılavuzu. Ankara: ÖSYM.
- ÖSYM. 1989 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı 1989. İkinci Basamak Sınav Kılavuzu. Ankara: ÖSYM.
- ÖSYM. 1990. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı 1990. İkinci Basamak Sınav Kılavuzu. Ankara: ÖSYM.

ÖSYM. (1990 a) 1988 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavıyla Yükseköğretim Programlarına Yerleştirilen Adaylar. Ankara: ÖSYM.

ÖSYM. (1990 b) 1989 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavıyla Yükseköğretim Programlarına Yerleştirilen Adaylar. Ankara: ÖSYM.

ÖSYM. (1990 c) 1990 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavıyla Yükseköğretim Programlarına Yerleştirilen Adaylar. Ankara: ÖSYM.

ÖSYM. (1991) 1991 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavıyla Yükseköğretim Programlarına Yerleştirilen Adaylar. Ankara: ÖSYM.

ÖSYM. (1991 a) Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı 1991. İkinci Basamak Sınav Klavuzu. Ankara: ÖSYM.

Ötügen, Adnan. (1957) "Türkiye'de Kütüphanecilik Öğretiminin Tarihçesi". Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, 6, 1-2, 1-35.

Sağlamtuğ, Tülin. (1983) "Hacettepe Üniversitesinde Kütüphanecilik Öğretimi". Değişik Ülkelerde Kütüphane Öğretimi semineri: 25 Şubat 1982. (Haz. Meral Alpay; Çev. Gülen Olut), İstanbul.

Sevgisunar, M. Kemal. (1985) "Kütüphanecilik Bölümleri Öğrencilerinin Sosyal Durumları, Mesleğe Yönelişleri ve Meslek Üzerine Düşünceleri" (Yayınlanmamış bitirme tezi), Ankara: Ankara Üniversitesi.

Soysal, Özer. (1983) "Türkiye'de Kütüphanecilik Öğretiminin Temel Sorunları". Değişik Ülkelerde Kütüphane Öğretimi semineri: 25 Şubat 1982. (Haz. Meral Alpay; Çev. Gülen Olut), İstanbul.

Tonta, A.Yaşar. (1987) "Kütüphanecilik Eğitiminde Gelişmeler ve Türkiye". Kütüphaneciliğimiz Üzerine Görüşler, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı.

Whitten, B.J. ve Thomas Minder. (1974) "Education for Librarianship in Developing Nations: The Hacettepe Experience". Journal of Education for Librarianship, 14, 220-232.ss.